

Moștenirea sau succesiunea reprezintă acea modalitate legală prin care se transmit bunuri private, drepturi, privilegii și obligații către moștenitori, în urma decesului unui persoane (defunct).

Dreptul la moștenire își are originea încă din comuna primitivă, iar din punct de vedere istoric au existat mai multe sisteme legale de transmitere a moștenirii, de la legea salică din Anglia unde doar bărbații puteau moșteni, la sisteme de succesiune în care femeile sunt în ultima parte a sistemului succesoral.

Au existat de asemenea, sisteme mixte de moștenire, spre exemplu:

- **potrivit jurisprudenței islamice**, băieții moștenesc de două ori mai mult decât fetele;
- **printre vecii israeliți**, moștenirea era bazată pe linie masculină, provenea de la tată și se transmitea doar urmașilor săi de sex masculin (fetele nu moșteneau). Fiul cel mare primea de două ori mai mult ca ceilalți fii;
- **în Galicia (Spania)**, era o tradiție ca toți copiii (atât băieții, cât și fetele) să primească o parte din moștenire, dar un fiu (cel care moșteneau casa) primea o treime din moștenire;
- **în estul Suediei**, din secolul XIII până în secolul al XIX-lea, fiii moșteneau de două ori mai mult ca fetele;

- **în Roma**, moștenirea testamentară avea prioritate față de cea legală, iar la moștenire veneau atât fetele, cât și băieții;

- moștenirea **în vechiul drept evreiesc** prezenta anumite trăsături care decurgeau din caracterul familiei patriarhale.

La moștenire veneau numai fiii, iar, mai târziu, și fiicele. De regulă, fiul mai mare avea o parte dublă față de ceilalți moștenitori;

- **în vechiul drept indian**, la început, moștenirea era bazată pe dreptul primului născut; legea lui Manu dispunea că fiul cel mai mare putea lua singur întreaga avere părintească.

Mai târziu, s-a acordat un drept de succesiune și celorlalți fii, dar cel mai în vârstă obținea o cotă mai mare;

- **în vechiul drept român** transmisiunea bunurilor succesoriale se făcea fie pe cale legală, fie pe cale testamentară. În cadrul moștenirii legale, copiii legitimi și adoptivi (atât băieții, cât și fetele) aveau o vocație succesorală egală asupra bunurilor sau care au fost cumpărate de părinții lor decedați. Copiii naturali veneau numai la moștenirea mamei lor.

Copilul vitreg avea aceleași drepturi de moștenire ca și cel din cadrul familie, dar numai la succesiunea părintelui bun, nu și la moștenirea soțului acestuia. Legea recunoștea și soțului supraviețuitor un drept de moștenire în concurs cu copiii.

În prezent în România, procesul moștenirii sau succesiunii poate fi oficializat de către defunct printr-un testament, autentificat de un notar sau prin alte mijloace legale.

Dreptul la moștenire este unul dintre drepturile constituționale ocrotite de statul român. Acesta este prezent în articolul 46 din Constituție, care îl garantează.

Transmiterea moștenirii, în prezent, este reglementată de Codul Civil al României și există două tipuri de transmitere a moștenirii:

- **moștenire legală** respectând cotele de moștenire legală stabilite prin lege;
- **moștenire testamentară (legatară)** prin care testatorul stabilește cui lasă moștenirea și ce părți din ea. Legea îl obligă pe testator să respecte anumite rezerve succesoriale deținute de descendenții testatorului, ascendenții și soțul supraviețuitor, el putând dispune după cum dorește de o cotitate disponibilă.

Conform Codului Civil, cel chemat la moștenire în temeiul legii sau al voinței defunctului poate accepta moștenirea sau poate renunța la ea, întrun anumit termen, denumit de legiuitor termen de opțiune succesorală. Acest termen de opțiune succesorală este de 1 an.

Dacă succesibilul nu a acceptat în acest termen, poate fi declarat străin de succesiune.

Termenul curge conform Codului Civil în anumite situații expres reglementate, astfel:

- de la data nașterii celui chemat la moștenire, dacă nașterea s-a produs după deschiderea moștenirii;
- de la data înregistrării morții în registrul de stare civilă, dacă înregistrarea se face în temeiul unei hotărâri judecătorești de declarare a morții celui care lasă moștenirea, cu excepția cazului în care succesibilul a cunoscut faptul morții sau hotărârea de declarare a morții la o dată anterioară, caz în

care termenul curge de la această din urmă dată; - de la data la care legatarul a cunoscut sau trebuia să cunoască legatul său, dacă testamentul cuprinzând acest legat este descoperit după deschiderea moștenirii;

- de la data la care succesibilul a cunoscut sau trebuia să cunoască legătura de rudenie pe care se întemeiază vocația sa la moștenire, dacă această dată este ulterioară deschiderii moștenirii.

Conform prevederilor legale în vigoare, nimeni nu poate fi obligat să accepte o moștenire, cum nu poate fi obligat nici să renunțe la ea.

Acceptarea este de mai multe tipuri: expresă, prin înscris autentic sau sub semnătură privată sau tacită, când succesibilul face un act sau un fapt pe care nu ar putea să-l facă decât în calitate de moștenitor (acte de dispoziție, administrare definitivă ori folosință a unor bunuri din moștenire). Acceptarea moștenirii operează sub beneficiu de inventar, ceea ce presupune că nu se va face o confuziune de patrimonii între cel al persoanei decedate și cel al succesoriului său, moștenitorii legali și cei testamentari răspunzând pentru datoriile și sarcinile succesiunii doar cu bunurile din patrimoniul succesoral, proporțional cu cota fiecăruia.

Înainte de 1 octombrie 2011 acceptarea era diferențiată între acceptare sub beneficiu de inventar și acceptare expresă, când bunurile defunctului și cele ale acceptantului confuzionau și, deci, dacă debitele defunctului depășeau activul, moștenitorul plătea cu bunurile sale.

Renunțarea la moștenire nu se presupune, ci trebuie făcută în formă autentică la orice notar public sau, după caz, la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale României, cu excepția cazului în care, îndeplinind condițiile prevăzute de lege pentru a putea moșteni, succesibilul nu acceptă moștenirea în termenul de un an, respectiv în termenul mai scurt stabilit de instanță, deși cunoștea deschiderea moștenirii, ca urmare a citării sale de către notarul public.

Renunțătorul poate revoca renunțarea în tot cursul termenului de opțiune, cu condiția ca moștenirea să nu fi fost deja acceptată de alți succesibili care au vocație la partea ce i-ar reveni.

Certificatul de moștenitor este documentul care face dovada calității de moștenitor, legal sau testamentar, precum și dovada dreptului de proprietate al moștenitorilor acceptanți asupra bunurilor din masa succesorală, în cota care se cuvine fiecărui moștenitor sau legatar. În România și alte state cu drept romano-german, certificatul de moștenitor se eliberează de către notarul public și cuprinde constatări referitoare la patrimoniul succesoral, numărul și calitatea moștenitorilor și cotele ce le revin din acest patrimoniu, precum și alte mențiuni prevăzute de lege.

Certificatul de moștenitor mai poate fi emis și sub forma unei încheieri judecătorești de judecătoriile naționale, în cazurile în care succesibilii nu se înțeleg asupra transmiterii moștenirii.

Persoanele care dobândesc patrimoniul defunctului se numesc „moștenitori” sau

„succesori”, iar în cazul moștenirii testamentare „moștenitori testamentari” sau „legatari”. În România, succesiunea se dezbată pe cale necontencioasă în fața unui notar public sau pe cale contencioasă în instanță, la judecătoria din raza teritorială a ultimului domiciliu al defunctului.

Taxele notariale constau într-un onorariu al notarului care este stabilit conform unei grile notariale stabilite anual și se calculează în funcție de valoarea totală a masei succesoriale și o taxă de intabulare în Cartea Funciară.

Taxele judiciare constau într-o taxă de timbru în valoare de 3% din masa succesorală, o taxă de stabilire a calității de moștenitor (50 lei în prezent) și taxă pentru intabulare în Cartea Funciară.

Taxa de timbru poate fi evitată prin apelarea la mediere și încheierea unui acord de mediere. În cazul în care dezbateră succesiunii are loc la mai mult de 2 ani de la data decesului, moștenitorii datorează statului un impozit de 1% din masa succesorală.

Av. Tatiana Rădulescu

INDEPENDENȚA
ROMÂNĂ

*Independența
prin Cultură*